

Time: 2 ½ Hours

Marks: 75

Note:

1. Please check whether you have got the right question paper
2. Answer all questions
3. Total marks are indicated in the right.

Q1. Answer **Any Six** questions in one or two sentences: [Marks: 12]

- a) What is meant by Animus Possidendi?
- b) Explain the relationship between law and morality.
- c) Distinguish between corporation sole and corporation aggregate.
- d) Define Person.
- e) Explain the term Volksgeist.
- f) What is meant by Dharma?
- g) Explain and illustrate mediate possession.
- h) Describe two distinguishing features of Realist school of law.

Q2. Write Short Notes on **Any Two**: [Marks: 12]

- a) Pure Theory of Law.
- b) Briefly explain Bentham's utilitarian theory.
- c) Explain the essential elements of Legal Right.
- d) Binding nature of Supreme Court decisions.

Q3. Answer **Any Two** of the following: [Marks: 12]

- a) "Social engineering means a balance between the competing interests in society"
  - i. Identify the Jurist who made this statement, and which school of law does he belongs too.
  - ii. Explain three distinguishing features about this school of jurisprudence.
- b) Mr. Raghu owns a plot of land upon which he has built his home. The only way to reach this piece of land is by passing over the adjacent property belonging to Mr. Varun.
  - i. Identify the type of right that Mr. Raghu exercises over Mr. Varun's property and explain the same.
  - ii. What would happen to the right if Mr. Varun sells the house to a genuine buyer?
- c) The parliament passes a law to ban the practice of cruelty against Pet Animals. The same law allows the Animal Welfare Board under the Act to make rules to implement the Act.
  - i. The rules made by the Animal Welfare Board are an example of what type of legislation?
  - ii. Are animal's natural persons in the eyes of law?
- d) Prasad, Anand, and Rita are three partners of a firm that owes Rs. 8000 to Raj (the creditor).
  - i. What is obligation? Identify the type of obligation illustrated in the given situation.
  - ii. Discuss the sources of obligation.

Q4. Answer **Any Two** in detail:

[Marks: 39]

Discuss legislation as a source of law. What are the advantages of legislation as a source of law over other sources of law ?

- a) Discuss the social contract theory of origin of state.
- b) Discuss the main features of natural law theory.
- c) Define Custom. Explain Custom as a source of law and what are the essentials of valid custom.
- d) Define property. Explain the modes of acquiring property.
- e) Analyze the historical school of law with special reference to Savigny's theory of law.

*****

वेळ : २ ½ तास

गुण : ७५

प्र 1. कोणत्याही सहा प्रश्नांची एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे द्या:

[गुण: १२]

- अ) अॅनिमस पॉसिडेण्डी म्हणजे काय?
- ब) कायदा आणि नैतिकता यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
- क) कॉर्पोरेशन एकमेव आणि कॉर्पोरेशन एकुणात फरक करा.
- ड) व्यक्तीची व्याख्या करा.
- इ) Volksgeist या शब्दाचे स्पष्टीकरण करा.
- फ) धर्म म्हणजे काय?
- ग) मध्यस्थी ताब्यात स्पष्ट करा आणि स्पष्ट करा.
- ह) कायद्याच्या वास्तववादी प्राणलीची दोन वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

प्र 2. कोणत्याही दोनवर लहान टिपा लिहा:

[गुण: १२]

- अ) कायद्याचा शुद्ध सिद्धांत.
- ब) बेन्थमचा उपयुक्ततावादी सिद्धांत थोडक्यात स्पष्ट करा.
- क) कायदेशीर अधिकाराचे आवश्यक घटक स्पष्ट करा.
- ड) सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयांचे बंधनकारक स्वरूप.

प्र 3. खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे उत्तर द्या:

[गुण: १२]

अ) "सामाजिक अभियांत्रिकी म्हणजे समाजातील प्रतिस्पर्धी स्वार्स्यांमधील संतुलन"

- i. ज्या ज्युरीस्टने हे विधान केले आहे ते ओळखा आणि तो देखील कोणत्या कायद्याचा आहे.
- ii. न्यायशास्त्राच्या या शाळेची तीन विशिष्ट वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) श्री रघू यांच्या मालकीचा एक भूखंड आहे ज्यावर त्यांनी त्यांचे घर बांधले आहे. या जमिनीच्या तुकड्यापर्यंत पोहोचण्याचा एकमेव मार्ग म्हणजे श्री वरुण यांच्या शेजारील मालमत्तेवरून जाणे.

- i. वरुणच्या मालमत्तेवर श्री रघू कोणत्या अधिकाराचा वापर करतात ते ओळखा आणि ते स्पष्ट करा.
- ii. श्री वरुणने घर खऱ्या खरेदीदाराला विकले तर योग्य काय होईल?

क) पाळीव प्राण्यांवरील क्रूरतेच्या प्रथेवर बंदी घालण्यासाठी संसदेने कायदा केला. हाच कायदा अधिनियमांतर्गत प्राणी कल्याण मंडळाला कायद्याच्या अंमलबजावणीसाठी नियम बनविण्याची परवानगी देतो.

- i. प्राणी कल्याण मंडळाने केलेले नियम हे कोणत्या कायद्याचे उदाहरण आहे?
- ii. प्राण्यांच्या नैसर्गिक व्यक्ती कायद्याच्या नजरेत आहेत का?

ड) प्रसाद, आनंद आणि रीटा हे एका फर्मचे तीन भागीदार आहेत ज्यांच्याकडे रु. राज (लेनदार) यांना 8000

- i. बंधन म्हणजे काय? दिलेल्या परिस्थितीत स्पष्ट केलेल्या दायित्वाचा प्रकार ओळखा.
- ii. दायित्वाच्या स्रोतांची चर्चा करा.

प्र 4. कोणत्याही दोनचे तपशीलवार उत्तर द्या:

[गुण: ३९]

अ) राज्याच्या उत्पत्तीच्या सामाजिक कराराच्या सिद्धांतावर चर्चा करा.

ब) नैसर्गिक कायदा सिद्धांताच्या मुख्य वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

क) प्रथा परिभाषित करा. प्रथा हे कायद्याचे स्रोत म्हणून स्पष्ट करा आणि वैध प्रथेच्या आवश्यक गोष्टी काय आहेत.

ड) मालमत्तेची व्याख्या करा. मालमत्ता संपादन करण्याच्या पद्धती स्पष्ट करा.

ई) सॅव्हिगनीच्या कायद्याच्या सिद्धांताच्या विशेष संदर्भासह ऐतिहासिक कायद्याचे विश्लेषण करा.